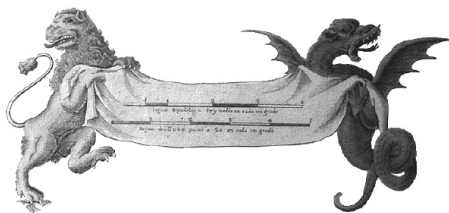

Full informatiu núm. 6
desembre de 1991

Generalitat de Catalunya
Departament de Política Territorial
i Obres Públiques
Institut Cartogràfic de Catalunya
Cartoteca de Catalunya

Adreça: c. Alfons XII, núm. 19, 08006 Barcelona
Adreça postal: c. Balmes, núm. 209-211, 08006 Barcelona
Telèfon 218 87 58 – ext. 253 – Tèlex 98471 – Telefax 218 89 59

1. HISTÒRIA

La Cartoteca de Catalunya (CTC), creada l'any 1985 (decret 73/1985 del 3 d'abril) i oberta al públic el 12 de març de 1986, és una secció de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, organisme autònom que depèn del Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya. La seva missió és el recull, la conservació i la difusió de material cartogràfic.

2. DESCRIPCIÓ DELS FONDS

La condició de cartoteca general que té la CTC implica que els seus fons cobreixen tant cronològicament com geogràficament i temàticament un espai amplíssim. El volum principal de material correspon a documents cartogràfics, però es disposa també d'un arxiu fotogràfic, un fons documental i una biblioteca, estretament relacionats amb la cartografia.

2.1 Fons cartogràfic

2.1.1 Cartografia fins al segle XIX

Està formada per mapes originals, la majoria impresos i una petita part de manuscrits, i per edicions facsímils. Cronològicament es poden trobar des de les formes més primitives de representació cartogràfica fins a la cartografia moderna, passant per portolans, mapes del renaixement i cartografia temàtica i institucional del segle XVIII i sobretot del XIX. Un altre apartat important el constitueixen les sèries cartogràfiques, com ara la primera edició del Mapa Topográfico Nacional 1:50 000 o edicions facsímils d'alguns dels primers mapes nacionals aixecats a partir del segle XVIII (França, Bèlgica, Suïssa,...). Cal destacar una col·lecció de mapes impresos de Catalunya a partir del segle XVII, un bon nombre d'exemplars de la Península Ibèrica, i un fons de cartografia de l'àrea de Cadis i Gibraltar.

2.1.2 Cartografia del segle XX

Mapes solts: Es poden consultar mapes topogràfics, temàtics, plànols, etc. així com cartografia aixecada per nous procediments: ortofotomapes, d'imatge de satèl·lit, etc. Una bona part de mapes són referits a Catalunya ja que es compta amb la producció de l'Institut Cartogràfic de Catalunya a més d'una còpia de la resta d'exemplars impresos a Catalunya (Dipòsit Legal). També hi ha una bona representació de cartografia de la resta de l'estat espanyol, tant global com per comunitats autònomes, províncies, etc. La CTC està fent un esforç per reunir mapes de l'estranger i en aquest sentit s'ha aplegat documentació cartogràfica de diversos països, sobretot d'Europa.

Mapes en sèrie: Un dels aspectes més potenciats a la CTC és la cartografia topogràfica i general de tot el món a escales mitjanes. A més de les col·leccions referides a Catalunya i Espanya (MTN 1:50 000, etc.) s'ha posat èmfasi en l'obtenció de col·leccions de l'estranger. Pel que fa a aquest darrer grup, i a tall d'exemple, es poden consultar els següents mapes en sèrie:

Àfrica 1:2 000 000*

Àfrica (central i oest) 1:200 000

Àustria 1:100 000, 1:200 000

Alemanya (antiga República Democràtica Alemanya)
1:200 000, 1:50 000*

Alemanya (República Federal d'Alemanya, ant. 1991)
1:250 000, 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000

Amèrica 1:250 000

Andorra 1:10 000

Angola 1:250 000*, 1:100 000*

Argentina 1:500 000, 1:250 000, 1:100 000, 1:50 000

Austràlia 1:1 000 000, 1:250 000

Bèlgica 1:100 000, 1:50 000

Belize 1:50 000

Botswana 1:50 000

Canadà 1:250 000

Costa Rica 1:50 000*

Dinamarca 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000

Dinamarca (Groenlàndia) 1:1 000 000, 1:250 000	Noruega 1:50 000
Estats Units d'Amèrica 1:500 000	Nova Zelanda 1:250 000
Estats Units d'Amèrica (Alaska) 1:250 000	Panamà 1:50 000*
Filipines 1:250 000	Paraguai 1:500 000, 1:250 000, 1:100 000, 1:50 000
Finlàndia 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000	Polònia 1:100 000, 1:50 000*
França 1:250 000, 1:100 000, 1:50 000, 1:25 000	Portugal 1:250 000, 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000*, 1:25 000*
Gàmbia 1:50 000	Portugal (Cap Verd) 1:25 000*
Grècia 1:500 000*, 1:250 000*, 1:100 000*, 1:50 000*	Portugal (Timor) 1:50 000*
Guatemala 1:50 000	Regne Unit 1:250 000, 1:100 000*, 1:50 000*, 1:25 000*
Guinea Bissau 1:50 000	Somàlia 1:25 000
Guyana 1:500 000	Suècia 1:500 000, 1:250 000, 1:100 000, 1:50 000
Holanda 1:50 000*, 1:25 000*	Suïssa 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000
Hondures 1:50 000	Sud-àfrica 1:250 000
Hongria 1:150 000	Swazilàndia 1:50 000
Irlanda 1:250 000, 1:126 720	Tanzània 1:50 000
Islàndia 1:250 000, 1:100 000, 1:50 000*	Trinidad 1:25 000
Israel 1:250 000, 1:100 000	Txecoslovàquia 1:200 000
Itàlia 1:500 000, 1:250 000, 1:200 000, 1:100 000*, 1:50 000*, 1:25 000*	Uganda 1:50 000
Japó 1:200 000	Uruguai 1:200 000, 1:100 000, 1:50 000, 1:25 000
Lesotho 1:50 000	Xile 1:500 000, 1:100 000, 1:50 000
Libèria 1:50 000	Xipre 1:25 000
Luxemburg 1:50 000, 1:20 000	Zàmbia 1:50000
Malawi 1:50 000	
Món 1:2500 000, 1:1 000 000, 1:250 000*	

Les sèries marcades amb un asterisc són les adquirides l'any 1991.

Cal remarcar que no totes aquestes sèries són completes. Per saber de quins fulls disposa la CTC cal consultar els gràfics que es troben juntament amb els catàlegs.

El fons cartogràfic es complementa amb un bon nombre d'atles generals, nacionals i temàtics referits a Catalunya, Espanya i més de 50 estats i regions de l'estranger.

2.2 Fons bibliogràfic

Té bàsicament el caràcter de biblioteca de suport i referència en l'estudi dels documents cartogràfics, a més d'un fons històric força heterogeni. També compta amb publicacions periòdiques, i un fons de fulls solts i literatura grisa. Es complementa amb la biblioteca tècnica especialitzada de l'Institut Cartogràfic de Catalunya, que pot consultar-se en línia des de la CTC.

Del material bibliogràfic cal destacar-ne el fons Josep M. Puchades, constituït per uns sis mil llibres i fullets que fan referència a aspectes geogràfics, geològics, històrics, etc. de Catalunya i que conté alguns dels llibres que pertanyien a Pau Vila. La biblioteca de suport compta, entre d'altres, d'una col·lecció de repertoris cartogràfics i d'històries de la cartografia, un apartat de llibres de viatges i expedicions científiques així com llibres de geografia. Pel que fa a publicacions periòdiques, la CTC està subscripta a les principals revistes nacionals i internacionals relacionades amb la història de la cartografia i el món de les cartoteques. També compta amb un fons de revistes antigues malauradament molt incomplet. Finalment, en l'apartat de fulls solts i literatura grisa, s'aplega el material que no es troba en els circuits normals de difusió, d'entre els quals cal esmentar les actes i comunicacions de diversos congressos internacionals relacionats amb el tema.

2.3 Fons fotogràfic

Està format per fotografies en diferents suports i per microformes que reproduïxen material cartogràfic referit a Catalunya i dipositat en d'altres institucions catalanes,

de la resta de l'estat espanyol i de l'estranger. Des de 1989 també disposa del Fons Cuyàs, una de les col·leccions fotogràfiques privades més importants de Catalunya, que recull un gran nombre de vistes de pobles i ciutats, tradicions, monuments, etc. referits majoritàriament a l'àrea de parla catalana. També compta amb una col·lecció de fotografies de diversos indrets de Catalunya fetes des d'avió l'any 1929 pel fotògraf Josep Gaspar.

2.4 Fons documental

- Fons de documentació personal del doctor Eduard Fontserè, donació de Maria Fontserè, Vda. Iglésies: correspondència personal i professional, manuscrits d'escrits acadèmics, material de les institucions de les quals era membre (Servei Meteorològic, Societat d'Astronomia...), etc.
- Fons de l'Oficina d'Informació Urbanística (OIU), cedit pel Col·legi d'Arquitectes de Catalunya: plans aprovats per les diferents comissions d'urbanisme, referents a Catalunya i fins a l'any 1980.

3. INCREMENT DEL FONS DURANT L'ANY 1991 I NOMBRE TOTAL DE PECES CONSULTABLES

	1991	Total
Arxiu cartogràfic:		
Fins al segle XIX	440	2 944 registres
Segle XX, fulls solts	605	12 366 registres
Segle XX, sèries	11 415	63 868 registres
Total	12 460	79 178 registres
Biblioteca:		
Històrica		7 980 registres
De suport	756	4 217 registres
Total	756	12 197 registres
Revistes		457 títols
Arxiu fotogràfic:		
Fotografies	53	16 772 registres
Negatius Cuyàs		17 500 registres
Total	53	34 272 registres
Microformes		17 600 microformes

4. SERVEIS

4.1 Consultes

A la CTC hi ha dues sales de consulta i una sala de catàlegs amb un total de 10 places per als usuaris. L'accés al material es fa a través de diversos catàlegs, manuals o informatitzats. Només la producció bibliogràfica de l'Institut Cartogràfic de Catalunya és de lliure accés.

- Catàlegs de l'arxiu cartogràfic

El material cartogràfic es pot localitzar a través d'un catàleg unificat al qual es pot

accedir manualment (accés per lloc geogràfic, per autor o per tema) o en línia (amb accessos combinats per lloc geogràfic, autor, editor, tema, any, títol, registre, signatura i escala). Aquest catàleg inclou tota la cartografia de Catalunya i de la resta del món dels segles XIX i XX, tant els fulls solts com els mapes en sèrie, així com els atlas. Pel que fa a la cartografia fins el segle XVIII, la referida a Catalunya està inclosa en el catàleg anterior. La resta es troba en una llista d'inventari per lloc geogràfic. Finalment la producció cartogràfica catalana des de l'any 1982 (Dipòsit Legal), disposa d'un catàleg separat, ordenat per ordre alfabètic de llocs geogràfics.

– Catàlegs de la biblioteca

Llibres: Es pot accedir als llibres a través d'un catàleg d'autors i obres anònimes i a través d'un catàleg temàtic (grans temes i tipus de material: història de la cartografia, institucions cartogràfiques, etc.). El fons Puchades està inventariat a part i s'hi accedeix per un catàleg manual (lloc geogràfic, autors i temes).

Revistes: Hi ha un catàleg de títols de revista amb l'estat de les col·leccions i un butlletí de sumaris.

– Catàlegs de l'arxiu fotogràfic

El material fotogràfic es pot localitzar a través d'un catàleg manual ordenat per llocs geogràfics, o en línia amb accessos combinats per lloc geogràfic, autor, títol, data i tema. Les col·leccions especials (Cuyàs, Gaspar) es consulten a través de llistes separades (inventaris).

– Catàlegs del fons documental

El fons documental és accessible a través de llistes d'inventari, dades complementàries, etc.

4.2 Servei d'informació

La CTC facilita a l'usuari informació relacionada amb història de la cartografia, documentació sobre altres cartoteques (adreça, fons, condicions de consulta, serveis de reproducció, etc.), cartoteconomia, etc.

4.3 Servei de fotocòpies

La CTC ofereix un servei de fotocòpies que poden ser DIN A2, DIN A3, o en paper continu, per a la reproducció del material cartogràfic, limitada per l'estat de conservació del material o el format de les peces.

5. HORARIS

Dilluns	9 - 14 h	16 - 18.30 h	Dijous	9 - 14 h	16 - 18.30 h
Dimarts	9 - 14 h	16 - 18.30 h	Divendres	tancat	
Dimecres	9 - 14 h	16 - 18.30 h			

Vacances d'estiu: La CTC tanca de l'1 al 31 d'agost.

6. NORMES

- Els catàlegs de la CTC són de lliure accés i només cal signar al llibre de registre d'entrades.
- Per consultar el material, excepte la producció de l'ICC que és de lliure accés, l'usuari ha d'emplenar una butlleta de petició per cada document que vol consultar i deixar el DNI o el passaport com a document acreditatiu.
- El material cartogràfic es consulta amb l'ajuda d'un full de metacrilat que s'ha de col·locar sobre el document.
- No hi ha servei de préstec.

7. ACTIVITATS DE L'ANY 1991

7.1 Usuaris i visites col·lectives

- Nombre d'usuaris durant l'any 1991: 863
- Nombre de visites col·lectives: 9

7.2 Publicacions

- Llibre del 2on Curs de doctorat: *La cartografia de la Península Ibèrica i la seva extensió al continent americà*
- "L'evolució de la cartografia de Catalunya durant els segles XVII i XVIII". Article publicat a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* (núm. 27)
- "Cartoteca de Catalunya [guia]" dins *Guia dels Arxius Històrics de Catalunya*, 4
- Calendari 1992 de l'Institut Cartogràfic de Catalunya: "Ciutats olímpiques europees de l'era moderna"
- "L'obra cartogràfica del Dr. Salvador Llobet i l'editorial Alpina". Article publicat a *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* (núm. 30)

7.3 Participació en congressos

- 1er Congrés Català de Geografia (Ponència: "Aproximació a l'obra cartogràfica d'Eduard Brossa (1848-1924)") (Barcelona, març)
- IMCOS: International Map Collectors' Society. Reunió anual (Londres, juny)

7.4 Conferències

- "L'evolució de la cartografia de Catalunya durant els segles XVII i XVIII". Conferència donada a la Societat Catalana de Geografia (Barcelona, febrer)

7.5 Cursos

- Curs de doctorat en col·laboració amb la Universitat Autònoma de Barcelona: *Història de la cartografia de la Península Ibèrica i la seva extensió al continent americà* (Barcelona, febrer)
- Curset sobre el tractament dels documents cartogràfics als arxius. Mestratge en Arxivística (Barcelona, desembre)

7.6 Altres

- Corresponsalia per a l'estat espanyol de la publicació *Bibliographia Cartographica*, editada a Berlín
- Vice-presidència del Bureau de Groupe des Cartothécaires de LIBER
- Organització de l'exposició: *Tres-cents anys de cartògrafs catalans*, amb motiu del 1er Congrés Català de Geografia (Barcelona, març)

8. ACTIVITATS PREVISTES PER A L'ANY 1992

- 3er curs d'Història de la cartografia: *Història de la cartografia italiana* (Barcelona, del 17 al 21 de febrer)
- Organització d'una mostra de cartografia de Catalunya per al pavelló de la Generalitat de Catalunya a la EXPO92 de Sevilla (juny)
- Organització del Congrés del Groupe des Cartothécaires de LIBER92 a Barcelona (del 28 de setembre al 2 d'octubre)
- Col·laboració en l'organització del curs: *Peninsulars i turcs de l'Atlàntic a l'Índic (segles XV-XVII)* dins dels Corsi Internazionali "Alberto Boscolo" di Storia e Cultura Mediterranea (Tossa de Mar, del 5 al 8 d'octubre)